

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatala
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 141. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914 június 24

Football botrányok.

A helybeli lapok u. n. sportro-
vatai állandóan football botrányokról referálnak. No nincs hiány a fő-
városi lapokban sem. Ajánlom a
sportrovát vezetőinek, hogy ezentul
állandó rubrikát vezessenek a foot-
ball-matchekről a következő rova-
tokkal: hány játékos maradt halva
a match porondján? — hány játé-
kosnak törték el a lábát, karját stb?
— hány játékosnak dagasztották meg
esattanó, fürge pofonokkal a fizi-
miskáját? a neki vadult közönség
melyik csapat ellen vonult fel tel-
teljes harcra készséggel? A duló,
ádáz ütközetbe a rendőrség, vagy a
hadsereg avatkozott-e be döntő bi-
rául? és végül a verekedés, pofoz-
kodás mellett játszottak-e valamed-
dig? ... stb. stb.

Ami a football matcheken történik egy
idő óta, az már a botránynál is több. Ezt a
mi szép városunkban (hogy idehaza marad-
junk) csodálatos tünet: sportolásnak nevezik.
A sportherosok és sportmanek nagyhangu
frázisokkal csalogatják a hiszékeny közön-
séget, hogy ilyen és ilyen attrakciókkal gyö-
nyörködtetik őket s szolgálják a támogatásra
szoruló testi kurát. Ezek az urak abszolte
nincsenek tisztában a sport fogalmával. A
sport — mint tudjuk, — angol szó: kedv-
telést jelent. Ha némely sportlovag a pofoz-
kodást, berugást is kedvtelésnek véli, úgy
akkor ő is sportol. De az ilyen — mondhat-
nánk — büntetendő kedvtelést végezzék el
a koresma udvaron, de ne egy igazán kul-
turterületen; a sporttérén; és ne csódsítsenek
össze száz meg száz nézőt.

De ez a szó, hogy sport még azt is je-
lenti, hogy a kultiválója igazi gentleman;
lovagias, előzékeny ur. Jelenti azt is, hogy
— mivel kedvtelésről van szó — az észsze-
rűség és a higiénia keretein belül üzik.

Igazi kulturtényezővé csak az elmon-
dottak után válik a sport. A footballozásnak

— a nálunk üzött formájában — semmi
köze a sporthoz, testi kulturához. Ez ma
üzlet s a felvadult ősi virtus levezető csa-
tornája. A football ma — titokban — na-
gyon sok embernek existenciát nyújt s a
tisztegtelen sportolásnak valóságos meleg-
ágya. Természetesen, a football matchek
busás jövedelméből élő u. n. sportlapok
(helyesebben a football-üzlet utazói) dics-
himuszokat zengenek róla s a hiszékeny
közönség könnyen beugrik. Egy footballista,
aki például bár akkora szellemi tőkével bir
csupán, mint egy falusi kisbíró, — ha jól
tud rugni, nemzeti nagyság, sport fenomén,
ünneplést hős lesz. Pedig nagyon sokan csak
heréi a társadalomnak. Az ilyen *alléttákok*
már a görög bölcsek is száműzték a küzdő
porondról, mert a haza semmi hasznu-
kat sem látta. Mert azt csak nem
nevezhetjük hasznos honpolgári tevékeny-
ségnek, ha X. Y. délutánoként ki megy
rugni s a nap többi részét tétlenségben tölti
a klubok számlájára. Én tisztelni tudom
a sportolók kvalitását, de csak addig, amíg
az magáért a sportért lesz felhasználva;
amikor abból üzletet, személyes hasznot huz
valaki — elvesztette minden morális értékét.
Mert a sport csak eszköz, a cél az egészség
megőrzése. Nemzetgazdasági, szociális és
közegészségügyi jelentősége csak az ilyen
sportnak van.

Nos, nézzük a mi football matcheinket.
Szarmazik-e ebből valamely haszon a közre?
Talán a sebész-orvosokra — igen. De egyébre
nem. Sőt határozottan demoralizálólag hat s
a tisztességes sportnak, az egészséges test-
gyakorlásnak irtózatossan árt. Vegyük csak
pl. azt az esetet, hogy valaki olvasván a
kávéház füstös levegőjének ártalmáról s a
sportok egészséges hatásáról, eltökéli, hogy ha
már aktíve nem is vesz részt a testgyakor-
latokon, mint néző támogatja a nemes törek-
vést s egy délutánt a szabadban tölt el. Ezt
a *megjavnulni* akaró uri embert azonban
hatalmas csalódás éri. Az izgalommal várt
match alig kezdődik meg, egy játékost már
törött végtagokkal visznek el a mentők. Még
néhány perc s az ellenfél kapuja előtt elrö-
pül az első pofon, majd a többi. A bíró ret-
tegve kiutasítja a verekedőt. De hát szent
borzalom, most meg ő neki esik öt-hat me-
rész lovag s egyik a másiknak *suttolja*.

Közben a publikum vad ordítással a pályára
nyomul s megkezdődik a harc. A mi emb-
rünk lóhalálban rohan a kávéházba. A puha
fotel biztonságában megfogadja, hogy soha
a sportért egy lépést sem tesz... Jól
teszi.

Hát arról szóljunk-e, hogy a gyengébb
nem képviselői közül sokan idegbajt kap-
nak? Hát azt a rémesen nagy kárt előve-
gyük-e, amelyet az ifjak, a gyermekek lel-
kében okoznak az ilyen matchek? Hiszen a
gyermekek között ma valóságos mánia a
footballozás. És mit látnak, mit tanulnak?
A durvaságot, a fékevesztett gorombaságot.
Epen ezért szívből ajánljuk a vezető tan-
ügyi férfiaknak s a gondos szülőknek, hogy
ne csak a footballjátéktól, de még a mér-
kőzések megtekintésétől is tiltsák el a
serdülő gyermekeket, ifjakat, mert az a
sport, amelynek esztétikája a rugás, amely-
nél erkölcsi alap az üzlet s amelynek üze-
sénél a verekedés az elv, — az ifjakra ne-
velő hatással nem lehet.

De felhívjuk a hatóság figyelmét
is mert nem tartjuk megengedhető-
nek, hogy egy közintézményt, a vá-
ros tulajdonát képező sportteret olyan
— sportnak nevezett — duhajko-
dás céljaira használjanak föl, a
melynek nemesebb céljai vannak.
Szigorú rendszabályokkal kell ezen
botrányos állapotokon segíteni. A
mely klubnak játékosai inkorrekt
magaviseletet tanúsít künn a pályán,
— az egész klubtól meg kell vonni
a sporttér használatát. Elvégre a
város nehéz tizezreket nem azért
fektetett be a szép intézmény léte-
sítéséért, hogy ott a durva vereke-
dés burjánozzék, hanem azért, hogy
azáltal egy hiányzó kulturszükség-
letet pótoljon, a nemes, józan, ész-
szerű, egészséges sportok üzésére
szolgáló játéktér építsen.

Argus.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes
lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes fel-
szerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

A 3 milliót jóváhagyta a miniszter Megkezdik a középítkezéseket.

A mostani munkahiányban szorongva várták úgy a városházán, mint a munkások, hogy miként dönt a belügyminiszter az újabb 3 milliós kölcsön dolgában. Ugyanis a három budapesti pénzüzet megegyezésre jutott Nagyvárad város polgármesterével a kölcsön dolgában, sőt a város közgyűlése is elfogadta a feltételeket, de hire ment, hogy a belügyi kormány nem hajlandó a kölcsön felvételét engedélyezni.

Ez pedig nagyon nehéz helyzetbe sodorta volna úgy a várost, mint a munkásokat, mert a város éppen semmi munkát nem adhatott volna s kénytelen lett volna a munkások részére tetemes segínyt adni, ha a dolog időben továbbra is tétlenségre lettek volna kárhóztatva a munkás kezek.

Dr. Hoványi Géza orsz. képviselő és Rimler Károly polgármester fáradságos utánjárásának és befolyásának lehet köszönni, hogy végre a belügyminiszter engedett mer év álláspontjából s tegnap már leérkezett a belügyminiszter elhatározása, amellyel a 3 millió korona felvételét jóváhagyja.

A leiratban szigorúan meghagyja a miniszter, hogy a kölcsönt csak a már meghatározott beruházásokra lehet felhasználni, ami utját állja annak, hogy a törvényhatóság improduktív dolgokba fektesse a kölcsön egy részét s az összeg hovatfordításáról számadást kíván.

Első sorban a közbizághid és a munkáslakások építésére kerül a sor s tekintettel, hogy a munkák odaitélése ellen beadott felebbezését úgy Novák Kálmán mázoló, mint Török Sándor és társai lakatosok visszavonták, a város tanácsa már felhatalmazást adott tegnap a pályázatnál legelőnyösebb vállalkozók és iparosoknak, hogy a saját felelőségükre azonnal kezdjék meg az építkezéseket, ami által a munkanélküli építőmunkások keresethez jutnak. A város a saját felelőségére nem kezdheti meg a munkálatokat, mivel a miniszteri leirat világosan kiköti, hogy a munkák csak a közgyűlés határozatának jóváhagyása után kezdetül meg.

Igy azonban el lesz érve a cél, anélkül, hogy a belügyminiszter kifogásolhatná a város eljárását.

A miniszter leirata különben a következő:

Törvényhatósági bizottságának 1914. évi május hó 14-én és felytatva tartott közgyűlésében 174. szám alatt hozott határozatát, mellyel kimondotta, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztártól, a Posti Magyar Kereskedelmi Banktól és a Magyar Jelzálog Hitelbanktól összesen 3.375.000 korona törlesztéses kölcsönt vesz fel és amellyel a szóbanlevő kölcsönről kiállított három darab kötelezvényt elfogadta, hivatalból felülvizsgálván, jóváhagyom.

Kikötöm azonban, hogy a szóban levő kölcsönt csupán a polgármester 11.434-914. számú kisérvé jelentésében felsorolt beruházásokra lehet felhasználni, ha azok a kor-

mányhatóságilag jóváhagyott közgyűlési határozatokkal rendeltettek el.

Kikötöm továbbá, hogy a szóban levő kölcsön felhasználásáról leszámolást kell készíteni, melyet a közgyűlés elfogadási záradékával ellátva, hozzám be kell mutatni.

Mint hogy pedig a város közönsége a szóban levő kölcsön felvételével 1914. évi bejelentett hitelgényén kívül 1915. évi beruházások fedezetéről is gondoskodott, felhívom a város közönségét, rendezze be gazdálkodását oly módon, hogy ebből a kölcsönből az 1915. év végéig minden rendkívüli kiadását fedezhesse.

Budapest, 1914. évi június 20.

Sándor,

A szászok állásfoglalása.

A szász képviselők a közigazgatási reformmal szemben követendő magatartásuk megbeszélése céljából tegnap este konferenciát tartottak. A végleges döntést elhalasztották, mert a képviselők nem jöttek össze teljes számban. A szász központi bizottságnak július 3-ára kitűzött gyűlése előtt újabb konferencia lesz, amelyen a bizottság elé terjesztendő javaslatokat megszövegezik.

Főbb vonásaiban mindazonáltal kész már a megállapodás. E szerint bizonyos, hogy a közigazgatási reformról szóló vitában a szász képviselők lehetőleg valamennyien résztvesznek és végül a javaslatok ellen szavaznak.

A reform nyelvi rendelkezései nagyban és egészben megfelelnek a szászok kívánásainak. Helyeslik, hogy a nemzetiségi törvénynek a törvényhatósági középítések jegyzőkönyveire vonatkozó határozmányai épségben maradnak és hogy a törvény az anyanyelv használatát továbbra is megengedi. De helytelenítik, hogy szemben a nemzetiségi törvény rendelkezéseivel a reform az akták kiállításánál kizáróan a magyar nyelvet teszi kötelezővé.

Talán német, tót, olasz, szerb aktákat szeretnének a szászok?

A függetlenségi párt a radikálisok ellen. Pancsováról jelentik: Az ottani függetlenségi párt elnöke, dr. Gráber László, alelnöke az országos radikális pártnak. A napokban megalakította a pancsovai radikális pártot is. Ez a vállalkozása éles visszhangot keltett.

A pancsovai városi párt dr. Wittigschlager elnöklete alatt ülést tartott, melyen azt a kérdést intézte Gráberhez, nyilatkozzék, — mi lesz ezután a független magyar nemzeti államról táplált felfogásával? Wolff István állomásfőnök ennél is tovább ment: azt indítványozta, hogy a nemzetietlen politikai hitvallásra tért politikust zárják ki a pártból. A városi pártnak a függetlenségi táborhoz tartozó tagjai kijelentették, hogy jövő magatartásuk dolgában az országos párttól kérnek utbaigazítást. Nem kellene a radikálisok komoly és hazafias embereknek sehohsem.

A Szigligeti Társaság közgyűlése.

Tegnap tartotta rendes évi közgyűlését a Szigligeti Társaság a városháza tanácstermében.

Jelen voltak:

Rádl Ödön elnök, Fetser Antal felszentelt püspök, dr. Vucskics Gyula, Kozári Gyula, dr. Adorján Ármán, dr. Krüger Aladár, dr. Várnai Ferenc, Láng József, Laszky Ármán, dr. Várnai Ödön, Nosz Gusztáv, dr. Gyémánt Samu, dr. Tóth Ferenc, Bátor Ferenc, Huzella Gyula.

Az elnök konstataulta, hogy a közgyűlés szabályszerűen összehívott és határozatképes.

A főtitkári jelentésből, melyet Sas Ede szerkesztett, a következőket közöljük:

Az esztendő, amelyről beszámolómat el kell mondanunk, Társaságunk patronusának: Szigligeti Edének esztendeje volt. Száz éve, hogy a magyar szinpadi irodalom egyik legelső megteremtője Nagyváradon a napvilágot megpillantotta: s voltaképpen ez az esztendő volt az, amely néki igazságot szolgáltatott: megadta néki azt az elégtételt, azt a babért, amire munkásságával oly apanyira rászolgált. Mostoha viszonyok közepette, az uttörés viszontagságos, küzdelmes korában születve, amikor az író, kortársai közül még oly kimagasló tehetséggel s minden idők bámulatára méltó szorgalommal is, csupán a legszükségesebb kenyert volt képes megkeresni, Szigligeti Ede életében alig élvezte munkássága gyümölcsét; s ami erkölcsi siker jutott volna osztályrészesül: bizalmas vallomásai tanúsítják: mennyire megmérgezte azt a rosszakarát, az irigység, amiben oly bőséges része volt. S halála után is oly sokáig méltatlan és igaztalan megítélés alá esett; munkái értékét lebecsülték, el nem ismerték; míg nem a jubiláris esztendő megtapasosított sirja fölé megillető emléket emelt. A költő szelleme kiengesztelődve nézhette az apoteozist, amely számára fölragyogott, igéi az ország első szinpadától, a Nemzeti színháztól kezdve, minden szinpadon újra megcsendültek; s a kritika, még a legmodernebb felfogásban dolgozó is, valósággal revalálta a mi Szigligeti Edénket. Megállapították, hogy működése szinpadi irodalmunkban korszakalkotó jelentőséggel bírt; hogy magának ezzel hervadhatlan érdemet szerzett; sőt tovább mentek: fölfedezték műveiben a költészet amaz értékeit is, amelyek nemcsak irodalomtörténeti beccsel bírnak. Szigligeti Edét ez az esztendő fémjelezte igazán; s beiktatta őt irodalmunk örök nagyjai közé, mint ahogy például Katona Józsefnek, Csokonai V. Mihálynak az utókor adta meg a maga koszorúját. S mi, az a kised csoport, aki az író nevének aegiszé alá sereglettünk, emlékének kultuszt szenteltünk; tehetségének értékei felé mindig megértő lélekkel fordultunk; érette sok gáncsot, gunt szenedtünk — és szívesen elvisseltünk; elismertetésért verekedtünk s irányához: költészetének nemzeti és ideális irányához tántoríthatlanul hívek maradtunk: mi örömmel néztük azt a mozgalmat Szigligeti Ede sirja körül; örömmel láttuk, hogy nem csak a mi kegyeletünk árva mécsese ég, de hazaszerzte kigyulad Szigligeti Ede dicsőségének áldozattüze azokon az oltárokon is, amelyek eddigelé a legidegenebb bálványoknak is szívesebben mutattak be áldozatot. Nem

**A „Kolozsvári Kristály“ Gőzmosógár üzlethelyiségét
Szalárdi-utca 9. szám alá helyezte át. (Rosenzweig fűzőipar épület)**

Ruhafestés. Vegytisztítás. Gőzmosás.

tagadjuk: ez az elégtétel a költő szellemének nekünk is elégtételül szolgált; megerősített hitünkben, hogy az út, amelyen haladunk: helyes; s új erőt adott nekünk arra, hogy tovább is ezt az irányt kövessük, ezt a munkát folytassuk, mert ezzel a munkával tesszük a csekély erőnktől kitelhető legnagyobb szolgálatot irodalmunknak és egész nemzetünknek.

Az évi működés részletezése után így kezdődik a jelentés:

A multak nagyjainak kultusza, a még oly nemes hagyományok ápolása azonban, nem merítheti ki egy irodalmi társaság feladatát: részt kell venni annak az eleven irodalmi életben, bele kell kapcsolódnia a jelenbe és szolgálja a jövő törekvéseit. Mindennek tökéletes tudatában vagyunk — s legyen meggyőződve a m. t. Társaság és a m. t. nagyközönség, hogy mi sem szolgálja nagyobb örömeinkre, ha feladatunkat ebben a tekintetben is megfelelő módon szolgálhatnánk s ebben a nagy kulturmunkában is intenzívebb részt vehetnénk. Erre nézve azonban nem titkoljuk, tagtársaink sokkal odadóbb munkásságára volna szükségünk; főleg pedig szükségünk volna arra az eszközre, ami nélkül a szellemi hadviselés is lehetetlen: megfelelő anyagi erőre. Más szerencsésebb viszonyok között létező irodalmi társaságok elevenebb, eredményesebb munkát tudnak kifejtetni; a mi kicsiny, ezerfelől igénybe vett, különben is súlyos időket élő értelmiségünk helyzetével meg tudunk ugyan okolni, meg tudunk érteni — s mindenesetre fájdalmasan nélkülözünk. Mindazonáltal feladatunkul tüztük ki, hogy az új munka-szezonban olyan programmal álljunk Társaságunk és a megértő közönség elé, amely be fogja igazolni azt, hogy a Szigligeti Társaság nemcsak hátrafelé tekint, de nem téveszti szemé elöl a jövőt sem; ami a multban szép és nemes, soha attól el nem szakadunk; s ami nagy és magaslatos célt a jövőben látunk: azok elérésére minden lelkesedésünkkel törekszünk. Elő fa akarunk lenni, amely gyökereit a hazai földbe ereszti, mert meggyőződésünk, hogy egészséges gyümölcsöt csak akkor teremhet, de sudara a magasba törekszik, ahol a nap ragyog és a levegő tiszta.

A jelentést tudomásul vették; elfogadták a zárszámadást és a költségelirányzatot. Ezzel a közgyűlés az elnök éltetésével véget ért.

Harcok Albániában.

Durazzó, június 23.

A felkelők könyörögnek, hogy hagyják abba a katonák a lövöldözést, mert roppant nagy a pusztulás.

Valona, június 23.

Valona felé nagy csapatok törtetnek. A lakosság menekül.

Merana eleste órák kérdése. Az önkéntesek vitézül védik a várost.

A német követség védelme.

Berlin, június 23.

Durazzói hír szerint a német követ a követség védelmére hatvan tengerészkatona kért a Breslau cirkálóról, akiket azonnal partraszállítottak.

Egy hónapig üres volt a vármegye kasszája

A vármegyében nagy a szegénység. Nem termett a föld, ami volt is, elvitte a víz. Üres a polgárság zsebe, üres az adóhivatal is, pedig hej, de sokat pereg a licitáló dob, hej de sok az összehordott zálogtárgy, ami után ezer és ezer adózó gazdának fáj a feje. Hiábavaló most még az árverés is, mert nincs vevő, nincs pénze senkinek. És ha nincs pénze a polgárságnak, akkor nincs a vármegyének se.

A vármegyén pedig sok mindent kellene fizetni, tekintettel azonban az üres kasszára, a nem nagyon sürgős ügyeket egyelőre elhalasztják.

Ép a legutóbb tartott közigazgatási bizottsági ülés alkalmával mutattunk rá azokra a nagy kintlevőségekre, amelyek az egyes alapoknál mutatkoznak. Már akkor lehetetlennek találtuk, hogy valami hátránya ne lenne a nagy kintlevőségeknek. Tegnap aztán egy ügy a többi közül felszínre került, amely ügy már csaknem két hónap óta késlekedik a számvevőség asztalán. Ez az ügy pedig a vármegyei hajduk segélye.

A vármegye közgyűlése még a mult évben megszavazott a harmincöt megyei hajduk 2000 koronát segély címen. A miniszter a határozatot jóvá is hagyta és végrehajtás végett leküldte az alispánhoz. Fráter Barnabás alispán méltányolva a hajduk helyzetét, azonnal intézkedett, hogy az akta számfejtésre kerüljön.

A számvevőség azonban meglepő jelentés kíséretében küldte vissza az aktát az alispáni hivatalhoz. A jelentés szerint a közszükségleti alap, melynek terhére a segélyt megszavazták, üres volt. Nem állott rendelkezésére a számvevőségnek a segély céljaira 2000 korona. Hiába, nagy a kintlevőség, más rendeltetésű pénzeket pedig nem lehet erre a célra felhasználni.

A vármegyei hajduk, akik epedve várták a segélyt, kénytelenek voltak lemondani a segélyről, legalább addig míg nem fizetik az adót a polgárok. A türelem azonban nem nagyon akart rózsákat teremni. Végre is a júniusi közgyűléshez adtak be instanciát a hajduk.

A megyegyűlésen aztán a vármegye urai megoldották a kérdést. Felhatalmazták az alispánt, hogy a hajduk segélyét utalványozza ki valamilyen uton-módon. Fráter Barnabás erre ismét a számvevőséghez folyamodott. Hiába. A számvevőség az összes üres és nem üres kasszáknak a csalhatatlan öre. Az alispán arra hívta fel a rideg számok mestereit, hogy teremtsenek elő valahogyan 2000 koronát.

A számvevőség aztán számított, kivont, osztott, végül összeadott és oly formán kizsárolta a szükséges összeget és tegnap jelentette az alispánnak, hogy előteremtette a 2000 koronát, most már tud fizetni.

Fráter Barnabás alispán távollétében

Keszthelyi Zoltán főjegyző sietett is az utalványokat aláírni, nehogy megint kiürüljön a kassza és újra kelljen kezdeni mindent. Fél évi türelmes várakozás után ma talán pénzhez jutnak a hajduk.

Történetek a terraszról.

*

Váradon nyár van, pénztelen, esős nyár, unalmas emberek vigyáznak arra, hogy rossz tréfákkal elrontsák az emberek jókedvét. Ilyenkor vagyunk legjobb barátságban a fővárossal, mert naponta legalább husz ember, husz kiváló tehetség teszi tiszteletét nálunk. Ők a szeretett vendégszereplők.

De nincs öröm öröm nélkül. A kávéházi terrazon már napok óta keseríti türelmes felebarátait Radó Sándor az ő közvetlen szeretetreméltóságával. Ő az, aki nem beszél, ha kérdik és mindig csiesereg, ha véletlenül egy kis csendért könyörög valaki.

De hát a népszerűség!... Ő olyan népszerű, hogy ha fokozni merném ezt a fogalmat, akkor így szólna a gradáció: népszerű, népies, mondhatnám egészen a népből való, sőt ha kissé eldobom a súlykot: ő maga a nép, a romlatlan, naiv nép, aki egyszerűségében és naivságában is népszerű.

Hogy mért népszerű?... Mert hihetlenül egyszerű viceket mond, olyanokat, amilyeneket más emberek ki sem mernek mondani. De neki szabad. Ő népszerű. Aki pedig népszerű, azt nem ütik agyon.

Tehát ő mondta, hogy őt egyszer —

— Tudjátok, az úgy volt, hogy egyszer nagyon dühösekké lettünk a vizsgáztató irodalomtanárra. Az eset még a Vigszínház színésziskolájában történt. Azt tudjátok, hogy ingyen kellett a Vigszínházba statisztálni a növendékeknek. Három hónapig próbáltuk a darabot, hát persze egy betűt sem tudtunk tanulni a vizsgára.

De a tanár nem akarta elhalasztani a vizsgát. Erre mi összeesküdtünk. Bármíg kérdeznak a vizsgán, a legnagyobb számárt ságot fogjuk felelni.

— Na, ez nem volt nehéz nektek, jögezte meg valaki!

— Hát először is Sándor Erzsit hívják fel. Sándor Erzsit kijelenti, hogy ő színész akar lenni, tud énekelni, táncolni, ha esik az eső, nem áll az eresz alá, ennélfogva ő nem érzi szükségét annak, hogy irodalmtörténetet is tanuljon. Megél ő anélkül is.

A tanári kar tagjai ijedten rezzentek össze a merész hangra. Rögtön beküldték önagyságát a tanári terembe.

— Következtem én. Azt mondja a tanár:

— Hát édes barátom, olyan kérdést kap a történelemből, amelyre az elemista is meg tud felelni. Mondja, mikor volt a mohácsi vész?...

— Én egész nyugodtan felelem:

— 1848-ban.

ZAUDERER

Erdély és Biharmegye legnagyobb posztló divat-áruháza Nagyvárad Zöldfa u. 1. Moskovits palota.

Telefon 11-15. szám.

Telefon 11-15. szám.

Tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy megérkeztek a nyári idény újdonságai

férfi és női gyapjuszövetek,

valamint luszterek (minden színben), tennis nadrágszövetek, nyers selyem, mosó és hazai szőttes vásznak. Állandó nagy raktár egész ruházati és reverenda szövetekben, valamint billiárd-posztókban.

Altalános elszörnyűködés. Engem is be-
küldtek a tanári szobába.

Mikor a vizsgák véget értek, az igazgató
kihirdette a határozatot: kicsaptak bennün-
ket az iskolából. Nemcsak szédületes tudat-
lanságunk volt erre az indító ok, hanem az
a nagyfoku tiszteletlenség is, amit a tanári
karral szemben tanusítottunk!

Másnap fényes sikerrel tettük le a fel-
vételi vizsgát a színészegyesületben és most
itt vagyok.

— És Radó, a kedves komikus szétnéz-
zett a hallgatóságon. Őszinte pillanata volt,
érezte, hogy most mindenki a nagyság gon-
dolatával van elfoglalva. Azért nem szólt
többet egy szót sem.

... Igen, mindenki hallgatott... És
senki sem merte megkérdezni tőle, hogy
mond csak kérlek komolyan: tudod te,
hogy mikor volt a mohácsi vész? ...

Satyra.

Grosswardein!

*

Mi volt ez? Ez a lázító régi szó esodát
csinált itt tegnap délután. Amilyen gyűlöle-
tes a magyar fülnek, éppen olyan megható
volt az a naiv tendencia, amire és akik
használták. Nem is fontos, hogy sokszor
mondták-e, vagy csak egyszer. A lényeg az,
hogy egy régi tömeg kanyargott végig Vá-
rad főutcáján, amelyik visszahozta ezt a
szót és vele egy egész letűnt, halott világot,
az egész elmaradt Galiciát.

A zsidók tisztelik a halottakat. A vallá-
sos zsidó minden évben ünnepélyesen elza-
zándokol ősei sírjához.

Három évvel ezelőtt meghalt Nagyvára-
don Fusch Mór, a híres rabbi. Azóta üresen
áll a rabbi trónja. Mint azt már többször
megirtuk, két párt küzd a rabbinátusért. Az
egyik párt az elhunyt rabbi fiát, Fusch Ben-
jámin, a népszerű nagybányai rabbit akarja
a székre emelni.

Fuchs Benjámin erős magyar érzelmű,
ővé a hivek őszinte lelkesedése. Ezzel szem-
ben áll az Ullmann párt jelöltje, egy gali-
ciai rabbi, aki egy szót sem tud magyarul.
Ez a párt az erőseké, ebben a pártban a
nexusok döntenek, hogy meddig marad
valaki.

Három éve alszik Fuchs Mór a velencei
zsidó temetőben. Tegnap volt három éve,
hogy meghalt. És a fia eljött az édes apja
sírjához, hogy lerója a kegyelet adóját.

És egész váratlanul, forró meglepetés
gyanánt a nagyváradai pályaudvaron kétezer-
öt száz zsidó várta. Itteni hivi hirtelen el-
határozással bejárták a hítközséget és aki
csak tehette eljött, hogy tüntessen az igazi
rabbi, a magyar rabbi mellett.

Harminchétfiakkere két autón és négy
külön megrendelt villamos kocsin kísérték
Fuchs Benjámin, a többiek gyalog hőm-
pölyögtek utána. És megálltak az emberek,
mert ritkán láttak ilyen diadalmenetet. Ko-
moly, ezüst szakállas urak a finom hintók-
ban és ujongó, éljenző fiatalság a sáros
villamosokon. Mindig azt kiabálták, hogy
éljen, éljen! ...

Nem a rabbi-jelölt személye, nem a
párttüntetés tüze, nem az alkalom különös
volta (hideg, esős délután) tette érdekessé,
sőt szimpatikussá ezt a demonstrációt, ha-

nem az a merészség, az az ujszerű fellépés,
hogy a ghetto végigseperte az utcát a maga
titokzatos érzelmeivel, a maga exkluzív, sőt
tét embereit megszólaltatta az utcán. Vajjon
nem szégyelte ezt a fiatalos heveskedést
egy-két öreg ur? ... A szigorú konzerva-
tívek.

Nem ártottak vele senkinek. Napsugarat
engedtek maguk közé.

A menet végigment a Rákóczi-uton,
majd a Kolozsvári-utcán, ki a velencei te-
metőbe. A lelkesedés páratlan volt. Fuchs
Benjámin előtt tisztelgett a debreceni, nagy-
létai és nagykárolyi hítközségek küldött-
sége.

A rabbiválasztás pár hét múlva lesz.

..FIREK..

III

MIELŐTT NYARALNI MEGY

intézkedjék előfizetése megújítása iránt. La-
punk követni fogja bárhová, a merre pihe-
nése, szórakozása utjai vezetnek. Lapunk
hűségés kísérője lesz utain, mint az eszmék,
melyeket hirdetünk, hűségés kísérői az em-
bernek életén át. Mert eszmék szolgálatában
állunk, azokat hirdetjük: a kereszténység
eszméit. A kereszténység diadalmas világnéz-
zetét. Ezeknek az eszméknek léte örök. Uj,
modern volt a césárok alatt, de modern és
uj lesz a bennünket követő századokban is.
De jól tudjuk, hogy a XX. században élünk,
amikor ezeket az örök eszméket az új kor
nyelvén kell hirdetnünk s meg kell mutat-
nunk, hogy ezek az eszmék alkalmazhatók
minden kor életviszonyaira.

Lapunk hivatást tölt be ebbe a társada-
lomban. Eszméink ellenségei hangosabbak
lettek. Mintha láz vett volna erőt rajtuk,
kibujtak sötét oduikból s napfényre merész-
kedtek. A szabadkőművesség sötétséghez
szokott alakjai előjöttek s a napfénynél ra-
dikálisoknak nevezik magukat. Ezeket a pat-
kányokat vissza kell terelnünk oda az üre-
gekbe, melynek sötétjéből feltörtek.

Lapunk teljes egészében a tisztességes
sajtó organuma. Ugy hirdetett eszméi, mint
előadásának hangja. Megir mindent, ami a
társaságbeli embert érdekelhet s azon a han-
gon írja meg, melyet egy társaságbeli em-
ber használni szokott. Csak azt írja meg, a
mi megtörtént, azt megírja megvesztegethet-
len pártatlansággal.

Ezek a mi erősségeink. Ezekre hivat-
kozva kérjük közönségünk támogatását to-
vábbra is. Hogy megfeleltünk a közönség
igényeinek, bizonyítja az, hogy olvasóink
száma folyton szaporodik. Ezentul is áldo-
zatos munkát fordítunk arra, hogy az Igaz-
ság eszméi minél szélesebb körben elterjed-
jenek.

* A központi választmány ülése.

Nagyvárad város központi választmánya ma,
szerdán, június 24 én délután 4 órakor a
városházán ülést tart, amelyen a többek kö-
zött foglalkoznak dr. Stokker József lemondá-
sával, az egyik összeíró küldöttség elnök-
ségéről.

* Athelyezés. A magyar kir. igaz-
ságügyminiszter Doró Sándor dárdai kir.
járásbírói irnokot a berettyóújfalui kir.
járásbíróshoz helyezte át.

* **Érsekek eskütétele a budai királyi várban.** A király megbízásából József főherceg tegnap délelőtt 11 órakor vette ki a szokásos hűségesküt dr. Várady L. Árpád kalocsa-bácsi és dr. Bauer Antal zágrábi kinevezett érsekektől. Az eskü kivételénél Jankovich Béla belső titkos tanácsos, kultuszminiszter és Madách Emánuel államtitkár jelentek meg. Itt említjük meg, hogy a szokásos egyházi esküt a kalocsai érsek hétfőn este 6 órakor tette le dr. Csernoch János hercegprimás kezébe, a bibornok hercegprimás budai lakásának házikápolnájában. Az új kalocsai érsek ünnepélyes beiktatása június 29-én lesz Kalocsán; az installáción a nagyváradai káptalan képviselőjében Fetser Antal felszentelt püspök, dr. Kollányi Ferenc és dr. Vucskics Gyula kanonokok fognak részt venni.

* **Adomány a Mensára.** Imrik Péter dr. curiai bíró 20 koronát adományozott a Mensa Academica részére. A kegyes adományért hálás köszönetet mond a dékáni hivatal.

* **A Katholikus Népszövetség az aktuális kérdésekről.** A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete vasárnap, folyó hó 28-án ünnepélyt rendez, a melyen két, rendkívül fontos aktuális kérdéssel fognak foglalkozni. Az egyik: a keresztény elemek tömörülése a politikában, mindenféle felbukkanó nemzetközi kalózkodással szemben. A másik: a vallás védelme ugyanazon kalózkodások ellen. Az elsőről dr. Popity János ügyvéd, a másikkól Persián Ádám fővárosi hírlapíró, az Alkotmány kitűnő munkatársa fog előadást tartani. Vajnovszky Vilma éneke és Fleisz Elek szavalata egészíti ki a műsort. — A meghívókat sziveskedjenek a csoportvezetők a Kath. Népszövetségi Otthon gondnokától átvenni; a ki tévedésből meghívóját meg nem kapná, sziveskedjék közvetlenül az Otthonhoz fordulni.

* **Rosznak a hegyi utak.** A hegyi utak a folytonos esőzések miatt járhatatlannak és senki sem gondol azzal, hogy rendbe hozzák azokat. A hegyi választmány elnöke és a hegybíró tehetetlenek, mert nem bocsátanak rendelkezésükre anyagi eszközöket. A betegekhez az orvos egyszerűen nem tud kimenni s óriási bajokkal és hátrányokkal be kell hozni a beteg gyermeket, mint a napokban is történt. Ezzel szemben azt látjuk, hogy városi napszámos Kórház-utca végén, egészen kint, az ut mellett gyomlálja a füvet. Ennek a napszámosnak a díját is jobb volna, ha az ut javítására fordítaná.

* **A nyári országos vásár.** A mostani nyári országos vásár közepes eredménnyel folyt le. Az állatvásár eredménye kielégítő, amennyiben 4000 darab felhajtott szavasmarhárból eladtak 1742 darabot, 4211 lóból 843 darabot és 1286 felhajtott sertésből eladtak 922 darabot. A termény piac csekély, az iparcikkeknél pedig abszolút nem volt semmi forgalom.

* **Három új bosnyák vadász-zászlóalj.** A Magyar Kurir jelenti: A jövő év március elsejével három új bosznia-hercegovinai tábort zászlóalj létesül. A 2., 3. és 4. bosnyák gyalogezrednél ecélből már jöelöre egy-egy tizenhetedik századot szerveztek, amelyek a felállítandó új vadász-zászlóaljak magvát fogják képezni.

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru Rosenfeld Pál biharsanálói születésű nagyváradai lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Hollósrá magyarosította.

* A Royal-kávéház kibővítése.

Már régen felszinen van a Royal-kávéház kibővítésének a kérdése. Arról van szó, hogy a szomszédos Papolczy-féle házat megvegye a város s átalakításokkal kibővítse egy a Royal-kávéházat, mint a Körözsparti részen a női gőzfürdőt és a Rimanóczy-szállodát. Most, hogy szó van arról, miszerint a Kereskedelmi Csarnok átköltőznék esetleg a Royal-kávéház emeletére, újból aktuális lett a Papolczy-ház megvétele, amely megfelelő feltételek mellett nem is lenne káros a városra. Mivel ez a kérdés első sorban a Rimanóczy szegény alapot érinti, a Rimanóczy-alap felügyelő bizottsága holnap, jun. 25-én délután 5 órakor ülést tart a ház megvétele és a kávéház kibővítése kérdésében.

* **Pályázati hirdetés.** A „Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara” kereskedelmi osztálya ezennel közzhírre teszi, hogy a Nagymélt. Kereskedelmiügyi m. kir. Miniszterium által 5081. VI. t. 1909. sz. a. jóváhagyott alapító levél 5. pontja értelmében a „Nagyvárad Kereskedelmi Kórodegyelet” alapítványának folyó 1914. évi esedékes kamataiból 450 korona díjmentesítés céljából felhasználás alá kerül. Az évi kamatok II. felét kitévő 450 korona első sorban kereskedelmi alkalmazottaknak, a „Nagyvárad Felső Kereskedelmi iskolába járó gyermekei tandíjmentességére fordítatik. Felkérjük ennél fogva mindazokat, akik a fenti támogatásra igényt tartanak, hogy az iránt folyamodványaikat kellően felszerelve, legkésőbb a folyó évi augusztus hó 10. napjáig az alulírott kamarához nyújtsák be. A tandíjmentességi segély iránt beadandó kérvényekhez, az előző tanév eredményét feltüntető iskolai bizonyítvány, illetve annak hiteles másolata, valamint ama körülményt feltüntető igazoló okmány is csatolandó, hogy a folyamodók kereskedelmi alkalmazottak gyermekei. Nagyvárad, 1914 június hó 22-én. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Schwartz osztályelnök, dr. Oláh Béla titkárhelyettes.

* **Tanítónő választás a közs. polgári leányiskolához.** A nagyvárad olasz községi polgári leányiskolánál megüresedett tanítónői állás betöltését legközelebb ejti meg az iskolaszék. Pályázó van elég. A pályázók között van a többek között *Ikrich Erzsike*, aki nemesak kiváló képzettségű tanítónő, hanem két óta év mint kisegítő működik ugyanezen iskolánál teljes megelégedésre. Méltányos és igazságos tehát, hogy az iskolaszék tagjai ezt a kiváló tanerőt ne mellőzzék, akinek jeles képességeit már nem csak az oklevél révén, hanem gyakorlatból is ismerik.

* **A „Bihoreana” épületének renoválása.** A biharmegyei románság forgalmas bankját a Bihoreanának épületét renoválják. Az új kontosbőn méltóan illeszkedik be az épület a Szent László-tér gyönyörű palotásora közé. A bank körültekintő és előrelátó igazgatósága rég szükségét érezte egy új, vagy pedig egy radikálisan renovált épületnek. A régi épület, mint valami török világbeli monumentális épület bámult a Kispiacon szépen aszfaltzott terére. Az igazgatóság végre az időt elérkezettnek és alkalmasnak találta, hogy az épület renoválását megkezdhesse. Ez év február 26-án határozta el az igazgatóság a nagyobb méretű renoválást. A Bihoreana intézet agilis vezérigazgatója, dr. Pap Corjolán a körülmények tisztázása és a tagok hozzájárulása után 30,000 koronát fordított az épület renoválására. *Rendes Vilmos* építész-vállalkozót bízták meg a munkálatokkal, aki egy hónappal ezelőtt fogott hozzá a renováláshoz. A renoválás mun-

kálata a bank forgalmát nem akadályozta. Az intézet gyönyörűen renovált homlokzata már teljesen elkészült. A bank belseje is a legszebben és a legzölésesebben lesz átalakítva: falai egészen modern díszrel, padozata kiparkettezve, folyosója mozaikkal rakva. Az épület teljesen méltó lesz a pénzintézet nagyszabású forgalmához.

* **Magyarországon szentelt amerikai papnövendékek.** A hartfordi (Északamerikai Egyesült Államok) római katolikus egyházmegye területén nagyon sok a magyarországi katolikus kivándorló. Ezeknek lelki gondozása a magyar papok hiánya következtében eddig sok nehézségbe ütközött. Az egyházmegye püspöke most úgy akar a hiányon segíteni, hogy amerikai születésű papnövendékeket küld Magyarországra, akik itt végzik teológiai tanulmányaikat s egyúttal a velük élő magyar társaikkal elsajátítják a magyar nyelvet és megismerik a magyar viszonyokat is. Az amerikai származású papnövendékek a budapesti központi papnevelő intézetbe kerültek és közülök kettő: Callahan Henrik és Langford Enos ezidén már be is fejezték tanulmányaikat. A két végzett teológust vasárnap szentelte az esztergomi bazilikában áldozópapokká dr. Csernoch János biboros hercegprímás. Az ujmisések most visszatérnek a hartfordi egyházmegyébe, — ahol a kivándorolt magyarok lelkeszei lesznek.

* **Halálozás.** Súlyos csapás érte *Szilágyi Ferenc* családját: 14 hónapos kis fiuk, *Lajoska* hosszas szenvedés után tegnap reggel fél 8-kor meghalt. Temetése holnap d. e. 10 órakor lesz a Halász-utca 33. számú gyászházból.

* **A község és hitközség pöre.** A hajdubagosi református hitközség és a politikai község között hosszú életű per van készülöben. Két évvel ezelőtt ugyanis a község képviselőtestülete az ottani református hitközség részére egy telket ajándékozott a felépítendő harmadik iskola céljaira. Ugyanakkor kimondták azt is, hogy az építkezés költségeihez is hozzájárulnak annak idején, csak a terveket és költségvetéseket nyújtsa be az egyház. Az idén májusban 20,000 korona támogatást kért az egyház. A község véleménye már akkor megváltozott. Egyáltalán hallani sem akart a telekadományozásról sem, annál kevésbé a segélyezésről, hanem kimondotta, hogy a harmadik iskolát a község saját erejéből fogja felépíteni. A képviselőtestületi határozat ellen az egyház a vármegyéhez adott be felebbezést, mellyel a szeptemberi közgyűlésen foglalkoznak.

* **Firu Miklós, mint historikus.** A helybeli románság egyik, eddig teljesen névtelen, szürke embere nagy munkába fogott. A magyar történelem egyik jelentős mozzanatáról a Hóra Kloska féle paraszt-lázadásról próbálkozik könyvet írni. Mindenesetre érdekes jelenség, hogy egy ilyen nagyfontosságú történelmi eseménnyel egy görög keleti tanító meg mer birkózni és nem fél a provokált kritikától. Firu a bukaresti Akadémia 12,000 koronás pályadíját akarja elnyerni; annyit tüztek ki a Hóra Kloska féle lázadás történetének megírására.

* **A háztartási tanfolyam záróvizsgálata.** A földmivelésügyi miniszterium és Nagyvárad várossal karöltve rendezett háztartási tanfolyam e hó 27-én tartja záróvizsgálatát az Ór-utcai elemi iskolában. Érdeklődőket is szívesen látnak.

* **A XXV. nemzetközi eucharisztikus kongresszus előkészületei** már annyira előrehaladtak, hogy a nagyszabású világesemény képe a legszebb körvonalakban bontakozik ki. A Pápat De Iai biboros fogja képviselni és július hó 22-én délután 3 órakor az 6. ünnepi beszédével kezdődik a lourdesi kongresszus. Eddig 170 biboros, érsek és püspök jelentkezett a világ minden tájáról, közöttük hárman Magyarországról. Az Országos Katolikus Szövetség készíti elő a magyar csoport részvételét, amely előreláthatólag ismét méltóan fogja képviselni a katolikus Magyarországot. A magyar csoport július 18-án indul Budapestről és 22-én reggel érkezik Lourdesba, honnan 27-én délelőtt indul és 31-én érkezik vissza Budapestre. Az utazás alatt Velencében, Milánóban, Génában, Nizzában és Marsailleben tartanak hosszabb állomást. A részvételi díjak: I. osztályon 540 korona, a II. osztályon 400 korona, a III. osztályon 260 korona. A jelentkezéseket az Országos Katolikus Szövetségnél (IV., Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. 8. telefon 101-58. június 25-ig kell megtenni).

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután 5 órakor az oly korán elhunyt Tirschel Bözsike temetése. A Nagy Sándor-utcai gyászházban virágok között feküdt a korán elhunyt leány, aki élet tavaszán, 18 éves korában költözött el. A temetésen megjelentek az elhunyt társnői, iskola társai, a család rokonai, jóbarátai és nagyszámu tisztelői. A temetési szertartást *Imrik Zoltán* esperes plébános végezte segédlettel. A megboldogult földi maradványait az olasz temetőben a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra.

Koszorukat küldtek: Apa Anya és Testvéreid — Felejthetlen Bözsikéknek. Felejthetlen Erzsikének — Pista és Anna. Igaz részvéttel — Hoffbauer Gizi és Edith. Dr. Váli Péter — Tisztelete jelölül. Bognár Sándor és neje — Öszinte részvéttel. A Czipóth család — utolsó üdvözléttel. Barza József és neje — Tisztelete jelölül. Nagy Ilonka — Szeretettel. Palotay Mihály és családja — Tisztelet jelölül. Blum Zsigmond. Odöm Endre főhadnagy — Tisztelet jelölül. Dobay Sándor és neje, özv. Rigli Józsefné, Dézsi Mihály és neje, Bódó József és neje, Klein Mariska és Juczi, Friedmann Ella, Karkusz Sándor, Rózsika — Szeretett Búskémnek. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia temetkezési vállalata végezte kiváló gondossággal és figyelemmel.

* **Érettségi vizsgálat a felső kereskedelmi iskolában.** Most értek véget az érettségi vizsgálatok a nagyvárad felső kereskedelmi iskolában. Érettségi vizsgálatra bocsáttatott 70 jelölt. Ebből jelesen megfelelt 5, jól megfelelt 16, megfelelt 47, pótlásra utasított 2.

Jelesen megfelelték: Czitrom László, Faltay Pál, Grün Hugó, Klein Sándor, Polgár András. — *Jól megfelelték:* Beznák Béla, Béler Gyula, Davidovics Benjámin, Frank Adolf, Friedländer Sándor, Grósz Gyula, Haldek Dezső, Kálmán András, Kiss János, Kohn Sándor, Kubányi József, London Armin, Springer Jenő, Stark Vilmos, Székely István, Zábel Frida. — *Megfelelték:* Barabás Zoltán, Bárdos Lajos, Berger József, Cser Sándor, Czikó József, Deák Ferenc, Élő Gabriella, Freund Sándor, Gellmann Géza, Grósz Miklós, Grünberg Salamon, Halbreich Gedeon (Haldek Dezső), Havas Endre, Huber Zoltán, Izrael József, Jäger Sándor, Kandel József, Klein Lajos, Kovács Erzsébet, Kovács Imre, Krecs Aladár, Leéb Márton, Leimdörfer István, Lichtmann Ernő, Lusztig Ferenc, Molnár László, Morgenstern Sándor, Moskovits Ernő, Pavletits Odön, Popper Márton, Reich Lajos, Reichmann Gyula, Sártory Dezső, Schlé-

singer Dezső, Schwartz Sándor, Sirota Jakab, Spitz Lajos, (Springer) Stein Zsigmond, Stern Gyula, Tendler Márkus, Udvarhelyi Irma, Várnai György, Weisz Ferenc, Vitális Emil, Weisz Izidor, Weninger Károly, Zöld Imre.

*** A magyar nyelv a katonai bíróságoknál.** Bécsből jelentik: Julius 1-én a magyar nyelvet, mint bírósági nyelvet, csak a nagyváradi hadosztály- és dandár-bíróságnál fogják behozni. A magyar, illetőleg a horvát nyelvnek a kihallgatási, tárgyalási és ítélezési nyelvként való használatát a magyar és horvát katonai bíróságoknál csak nyolc év múlva fogják bevezetni és akkor sem a főtárgyalásokon. A főtárgyalások és felelőztetési tárgyalások, valamint a legfelsőbb katonai bíróság ülésein a magyar nyelvet a törvény életbeléptetése után 12 évvel fogják bevezetni.

*** Cseresznyés Albert temetése.** Ma, szerdán délelőtt fél 9 órakor megy végbe néhai Cseresznyés Albert ügyvéd temetése. A végtisztességen az ügyvédi kar és a Casinó tagjai testületileg vesznek részt. Erre vonatkozólag a Casinó igazgatósága a következő értesítést adta ki a tagokhoz: A „Biharmegyei és Nagyvárad Nemzeti Casinó” igazgatósága, az idő rövidsége miatt ez uton értesíti tagjait, hogy elhunyt érdemes titkára: Cseresznyés Albert ügyvéd ur koporsójára koszorút fog helyezni és ez uton kéri őket, hogy a temetésen mennél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek. A temetés folyó hó 24-én délelőtt fél 9 órakor lesz.

*** A szerelem.** Szomorú, hogy egyes pesti emberek egy-egy vidéki direktor bizalmát és a közönség jóhiszeműségét mennyire félreismerik. Somlyó Zoltán nevű magyar költő abban a téves hitben ringatta magát, hogy Nagyváradra le szabad menni új gondolatok nélkül. Székely Jenő a legőszintebben hitte, hogy Somlyó Zoltán érdekes dolgokat fog mondani; mi is azt hittük. Nem gondoltunk semmi rosszat a pesti költő felől s ime: az elmondja nekünk az ő ismerős megfigyeléseit és verseit a szerelemről. Ez sok volt. Ennyit igazán nem vártunk tőle. Hallgassanak csak ide kérem! Milyen fiatal morált moralizált Somlyó ur: — Ne vegyél áttört harisnyát, megmarad tiz koronád. Jaj de szép? Hiszen ma már Nagyváradon lehet venni azsuros harisnyát hat koronáért. Na, menjen már.

*** A hortobágyi halastavak.** Debrecenből jelentik: A Hortobágy hasznosításával kapcsolatosan tudvalevően nagyszabású halgazdaság berendezését tervezik a földmívelésügyi miniszterium. A város jog- és pénzügyi-bizottságának ülésén jelentést tettek arról, hogy a Hortobágyon létesítendő halastavak bérletére számos ajánlat érkezett, amelyek a városnak évi százezer korona jövedelmet helyeznek kilátásba. Czverdely Andor kulturműnök, aki a pusztán épített öntözőművek munkálatát vezeti, jelentette, hogy a 18 kilométeres tiszai csatorna készen van, melyből a halastavak táplálására tizenkétmilliónyolcszáz ezer köbméter vizet fognak felhasználni. A vízbőség biztosítottnak látszik, mert a tapasztalat szerint husz év közül legalább tizenkét évben olyan magas a Tisza tavaszi vízállása, hogy árasztással be lehet hozni a szükséges vízmennyiséget. A halastavak bérletére beadott ajánlatok felett még nem döntöttek, mert a város ez ügyben a földmívelésügyi miniszteriummal kíván tárgyalni.

*** A Honvédszenekar a Sasban.** A közönség minden részéről nyilvánult kívánságra holnap, szerdán este hosszas szünet után ismét hangversenyez a népszerű honvédszenekar. A koncertekre valóban legalkalmasabb a Fekete Sas kávéház hatalmas, tágas helyisége, ahol a teljes zenekar érvényesülhet. Pompás, érdekes programmal fognak muzsikálni a kitűnő honvédszenekesek a Sasban s a kávéház bérlőinél társaságok előre lefoglalhatnak asztalokat. Műsor 1. Bevonulási induló „Tannhäuser” c. op. Wágner. 2. Nyitány „Villars dragonyosai” c. op. Maillart. 3. Nagy ábránd „Pillangó kisasszony” c. op. Puccini. 4. Részletek „Sylvia” c. balletből Delibes. 5. „Román hangok” egyveleg Klos. 6. Nyitány „Mignon” c. op. Thomas. 7. a) „Ólom katonák” jellemdarab Yessel. b) „Kinzsi” műinduló Fuesik.

*** Táncanfolyam.** Antalffy Margit az iskolai szünetek alatt két óra terjedő tanítással, új táncanfolyamot nyit, a tanfolyam kezdete július 1. Lesz gyermekkolon 5—7 óráig és fél 8-tól fél 10-ig diákkolon. A tananyag felöleli az összes diáktáncokat. A legnagyobb gond a test plasztikus tartására és mozgására lesz irányítva. A táncanfolyam szintén a főt jelzett időben veszi kezdetét. A beiratás Teleky-utca 3. sz. alatt, az emeleten eszközölhető reggel 8 órától egész nap. Külön órák az összes táncokból a nap bármely szakában vehetők. Max-xics, Faurána, Tatan, Artista és a színpadi táncokból is, külön megbeszélés szerint.

x Kiadó lakások. Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x Kossuth-utca 2. sz. házban a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x A legjobb akarattal kérem győződjön meg a világhírű Rádium Bohémia Japán hegedű hur különlegességeimről Gramofon lemez ujdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagyszerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalmok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

*** Eladó ház.** Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x Női fehér vászon fél cipő amerikai forma bőr sarokkal gombos, fűzős, kivágott, spangis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden színben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevrau amerikai cipő 10 K. Katapok uri divat cikkei fehérneműek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENŐNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Petőfi-utca végén a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x A legújabb párizsi kalap-ujdon-ságok egyedül KOHN HELEN kalap-üzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

x A közös jótékonycélokra rendezett 30-ik államsorsjáték huzását július 2-án tartják meg. Mint a játéktervből kitűnik, ezen sorsjáték tartalmaz 21.146 nyereményt, melyek mind készpénzben fizettetnek ki. Főnyeremények 200,000 K, 50,000 K, 30,000 K, 20,000 K stb. Sorsjegyek dohánytösdékben, váltóüzletekben stb. a 4 K-ával kaphatók.

x Kiadó lakások. Szöllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Jsi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6 szám.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

**A legszebb
kézimunkák**

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér huzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viszágazott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SPORT

A NSE országos versenye. A nagyváradi Sport Egylet folyó hó 28-án, azaz vasárnap rendezi ez évben második országos atletikai versenyét. A verseny értékét növeli az a körülmény, hogy kelet Magyarország bajnokságaiért e napon fognak küzdeni. Maga a verseny 20 számból áll, melyek közül 8-at délelőtt bonyolítanak le, mikor is a kezdők versenye lesz, a többi számok délután kerülnek döntésre, köztük 7 sz. kelet Magyarország bajnokságáért. Az eddig ömegesen benevezett athléták számát és er-

kölesi súlyát tekintve a verseny minden tekintetben kitünő sikerűnek ígérkezik. A délelőtti verseny 9, a délutáni fél három órakor kezdődik.

IGAZSÁG SZOIGÁLTATÁS

§ Miniszteri rendelet a budapesti járásbírók működéséről.

A hivatalos lap közli az igazságügyminiszter rendeletét a budapesti központi királyi járásbírók működésének megkezdéséről. A rendelet a múlt évben szentesített új törvény (1913. évi XXV. t.-c.) alapján kimondja, hogy a központi járásbírók ez év szeptember első napján kezdik meg működését. A központi járásbírók vezetőjének helyettesét az ott alkalmazott ítélőbírók közül a budapesti királyi törvényszék elnöke jelöli ki. Az ügyvitel a járásbírók új szabályai szerint történik, külön meghatározandó eltérésekkel. A budapesti bírósági központi kézbesítő hivatal a központi járásbíróknál működik és felette a felügyeletet a járásbírók vezetője gyakorolja.

EGYESÜLETEK

A Kereskedelmi Csarnok közgyűlése. A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok 1914. évi június hó 28-án, vasárnap d. u. 3 órakor tartja saját házában negyvenötödik évi rendes közgyűlését, amelyre a társulat rendes választmányi tagjait ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki jelentés a választmánynak 1913. évi működéséről.

2. A társulat 1913. évi zárszámadása.

3. Az elnökség összes tagjainak 3 évre, 8 választmányi tagnak ugyancsak 3 évre, 3 választmányi tagnak 1 évre és 3 számvizsgálónak szintén 1 évre való megválasztása.

Együttal felhívjuk a társulati tagok figyelmét az alapszabályok 13. §-ára, amely szerint csak azon rendes tag gyakorolhatja a közgyűlésen választó jogát, aki tagsági járulékaival hátralékban nincs.

Ugyanazért arra kérjük a tagokat, hogy tagsági díjaikat legkésőbb folyó hó 25-ik napjáig befizetni sziveskedjenek. Nagyvárád, 1914 június hó 14-én. Reismann Mór kir. tanácsos, elnök. Váradi Mór, jogtanácsos.

IRODALOM

„Credó“ Szent beszéd. Irta és elmondotta: Smetka L. Odön premontrei kanonok, házfőnök és főgimnáziumi igazgató. A szónok arról a helyről beszél, hol a templom ölelkezik az iskolával, s ez ihleti meg, hogy a hit és a tudomány szerepéről szóljon. A kettő között ellenmondás lehetetlen, mert a hit és tudás ugyanazon Isten adománya, aki a hitet belénk önti, adja az ész világosságát. Isten önmagának mondana ellent, ha mást hirdetne a hit ajkán, mint amit a tudás ajkával hirdet.

Végig tárgyalja a szónok az apostoli hitvallás 12 ágazatát s rendkívül tömören, sok-

szor egy-egy hatalmas gondolattal jellemzi a hitvallás ágazatait, úgy hogy kiinduló pontja az első ágazat: hiszek egy Istenben. Van egy mindenható Isten, aki szereletből teremtményei előtt kinyilatkoztatja magát: egyszerű Fiát küldi le, aki lehozta hozzánk azt, amit Istenről tudunk s mely tanításnál fenégesebbet nem alkotott ember elme öt ezredév óta, amihez képest az emberiség legnagyobb böléseinek tanítása gyermek gagyogás.

Tárgyalta a szónok a megváltást a megváltó Jézus vére hullását, mely nélkül nincs üdvösség. És aztán végig az egyház alapvető igazságait, mely egy hatalmas rendszert alkot, melynek minden lánczeme egybeforrt, úgy hogy az egyik igazságból logikusan következik a másik s mindezt oly meggyőző erővel tárgyalja a szónok, mely nemcsak az elmét, hanem a szívet is áthatja.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA
NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

TÁVIRÁTOK

A megyék államosítása.

Budapest, június 23.

(Saját tudósítónktól.) A közgazgatási és pénzügyi bizottság délután fél 5 órakor ülést tartott. A fontos javaslatokhoz hozzászóltak Pál Alfréd, Szentpályi István és Kostyál Miklós. Majd Sándor János belügyminiszter válaszolt, az elhangzott beszédekre. Örövend, hogy az újítást — mint aminő a járási bizottság — kedvezően fogadták. Igéri, hogy mihelyt a technikai erők engedik, át fogják venni az összes megyei szerveket. A kinevezéseket nem lehet függőben tartani a választásokig.

Sándor János beszéde után a közgazgatási javaslatot általánosságban elfogadták. Attérve a részletek tárgyalására, Berzeviczy Albert indítványára a javaslat címét akként változtatják, hogy a vármegyei tisztviselők és egyéb al-

kalmazottak kinevezéséről szóljon. Fél 7 órakor bezárták az ülést és a tárgyalást elhalasztották holnap d. u. fél 5 órára.

Horvátok a királynál.

Bécs, június 23.

(Saját tudósítónktól.) A horvát országgyűlés tagjai megjelentek a felsége előtt. Medakovics elnököt az üdvözlés után megszólítással tüntette ki a király.

Blaha Lujza jobban van.

Budapest, június 22.

(Saját tudósítónktól.) Blaha Lujzát ma a Tauffer klinikáról lakására szállították. Állapota rohamosan javul. Néhány nap múlva Balatonfüredre utazik nyaralni.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	781.—
Osztrák hitelrészvény	—	602.50
4%-os koronajárjék	—	79.80
Osztr. magy. államv.	—	686.50
Jelzálogbank	—	400.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	490.—
Hazai bank	—	272.—
Magyar bank	—	488.50
Keresk. bank	—	3560.—
Rimamurányi	—	617.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

12164—1914. sz.

Hirdetmény.

A kereskedelmügyi m. kir. miniszter nr 20824/1914. III. sz. leiratával a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének kérelmére a bihari h. é. vasutak Nagyvárád-Ermihályfalvai vonalának át-helyezése, Biharpüspöki Össi pusztai összekötő vonalának létesítése és Össi pusztai állomás bővítése céljaira Nagyvárád város határában szükséges földterületekre nézve a kisajátítási eljárás az 1881. é. i XLI t. c. 32 §-a értelmében elrendelte. Nagyvárád város közigazgatási bizottsága az ezen rendelet alapján megtartandó kisajátítási eljárás határnapjául 391/1914 kb. sz. határozatával az 1914 évi június hó 23 napjának délelőtti 10 óráját, helyéül pedig a városi székh. bizottsági termet jelölte ki.

Erről az 1881. évi XLI. t. c. 34 §-a értelmében az érdekeltet azzal értesitem, hogy a kisajátítási terv és összeírás példányai a városháza közigazgatási kiadóhivatalában I. em. 24. sz. szoba 1914. évi június hó 23-tól július hó 7-ig terjedő 15 napi közzemlére kitétetnek s ezen idő alatt ott megtekinthetők és hogy a bizottság a kisajátítási terv felett akkor is érdemileg határoz, ha a tárgyaláson az érdekelték közül senki sem jelen meg.

Nagyvárád, 1914 június 15-én.

Rimler Károly,
polgármester.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsfalota.)

Belépési felhívás

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet
12-ik évtársulatába.

A **Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.** kebelében működő

FILLERES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jeyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebbszerű hetenkint ismétlődő betétek által a vagyongyűjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a **LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK** helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres Takarékos és Segélyszövetkezet

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyvárad sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellelt olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyvárad Sörgyár **Részv.-Társaság**

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfliszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Értesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szállítmány és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztosításokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyvárad

Félikusz-fürdőbe induló fürdővonatok.

Nagyvárad és Váradvelence állomásairól

Nagyvárad állomásáról ind. reggel	4 ó. 35 p.	érk. Félikusz-fürdőbe reggel	5 ó. 02 p.
V.-Velence	4 " 47 "	" " " " " " " "	5 " 02 "
Nagyvárad	" " d. e. 8 " 00 "	" " " " " " " "	8 " 33 "
V.-Velence	" " " " 8 " 10 "	" " " " " " " "	8 " 33 "
Nagyvárad	" " " " 10 " 00 "	" " " " " " " "	10 " 33 "
V.-Velence	" " " " 10 " 10 "	" " " " " " " "	10 " 33 "
Nagyvárad	" " " " d. u. 2 " 30 "	" " " " " " " "	d. u. 3 " 03 "
V.-Velence	" " " " 2 " 40 "	" " " " " " " "	3 " 03 "
Nagyvárad	" " " " 4 " 55 "	" " " " " " " "	5 " 23 "
V.-Velence	" " " " 5 " 00 "	" " " " " " " "	5 " 23 "
Nagyvárad	" " " " 5 " 35 "	" " " " " " " "	este 6 " 03 "
V.-Velence	" " " " 5 " 43 "	" " " " " " " "	6 " 03 "
Nagyvárad	" " " " este 8 " 31 "	" " " " " " " "	9 " 03 "
V.-Velence	" " " " 8 " 41 "	" " " " " " " "	9 " 03 "

Félikusz-fürdőből visszautazás

Félikusz-fürdőből ind. reggel	7 ó. 45 p.-kor.	érk. Nagyváradra d. e.	8 ó. 20 p.-kor.
" " " " d. e.	8 " 40 "	" " " " " " " "	9 " 1 " "
" " " " " " "	10 " 39 "	" " " " " " " "	1 " 10 " "
" " " " d. u.	3 " 10 "	" " " " " " " "	d. u. 3 " 40 "
" " " " " " "	6 " 59 "	" " " " " " " "	este 7 " 30 "
" " " " " " "	9 " 10 "	" " " " " " " "	9 " 40 "
" " " " " " "	10 " 32 "	" " " " " " " "	éjjel 11 " 00 "

Hódmezővásárhelyi Dankó Béla utóda Virág Károly az egész idényre szerződöttetett hirneves zenekara a Nagyvendéglő teraszain naponta 3-szor hangversenyez. Eredeti hegyiborok, elsőminőségű Kőbányai sörök, konyha házi-kezelésben, mérsékelt étlap árák állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Délután 5 órától este 9 óráig a zene hangversenyen egy hirneves tárogatós közreműködik. Minden szombat este tombolajáték, játék után táncmulatság a gyógyteremben Virág Károly és zenekara mellett. Konfetti, szerpentin és tűzijátékkal egybekötve minden belépési díj nélkül. Érdekes csolnakázás egész napon át a «Halas taván» este 9 óráig.

Az utolsó vonatindulás Félikusz-fürdőből este fél 11-kor N.-Várad felé.

Ha nincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és T. RSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, alcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujal készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Belépési felhívás

A Magyar Takarékszövetkezet X. évtársulatába való belépésre.

A Magyar Bank kebelében működő „Magyar Takarékszövetkezet“

1914. év július hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

amelyre az igazgatóság ez uton hívja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az új évtársulatba való belépés 3 éven át hetenként fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszésszerűen számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállított befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár útján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek útján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hitel igényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani. A szövetkezeti tagok a teljesített befizetések $\frac{4}{5}$ részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkájüket a reá eső üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási díj fizetendő. Késedelmes befizetéseknel pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejekorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

A Magyar Takarékszövetkezet igazgatósága.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jótekonny célokra szánt

30. csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

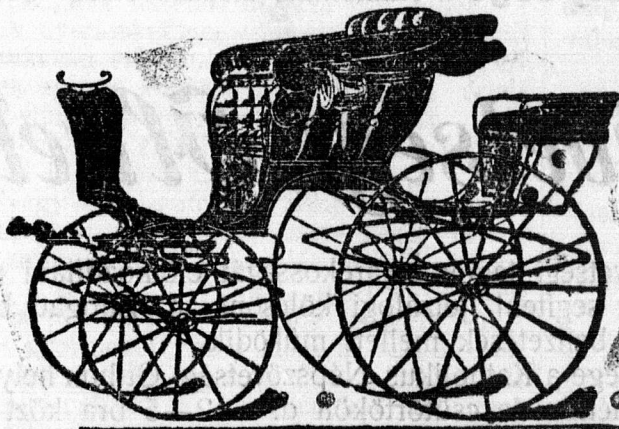
A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1914. július 2-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jótekonnycélu sorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-távírdahivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(Jótekonnycélu sorsjátékok osztálya).

Standary György

kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykovács,

Lakatos-utca 10. szám.

Telefon: 366.

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kívánatra rajzok után is készítek a legmodernebb kivitelben.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett

Európai híré 41° C. meleg természetes hévvíz.

Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1-60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Modern uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitűnő konyha. Villanyvilágítás. Telefon. Interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

Egész nyáron Kakuczi János hírneves erdélyi zenekara hangversenyez.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltenek.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszusz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-,**

baleset-, szavatossági károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.